

בעזהש"ת
שיעור בספה"ק
תורת המגיד

פרשת ויצא

מפי הגה"ח
רבי אברהם מרדכי אלתר שליט"א

נמסר בביהח"ס זכרון אברהם - גיו יודק

משפיע ומקבל בחיי האדם - ובעבודת הבירורים

לקבלת הגליון בדוא"ל ולכל שאלה /
הערה על השיעורים ולענייני הפצה
ו/או לשאלות נוספות אל מו' הגה"ח
רא"מ אלתר שליט"א בחסידות ודרכי
העבודה

ניתן לשלוח לכתובת המערכת
de422144@gmail.com

או בפקס - 077-3181588

חדש! ניתן לשמוע את השיעורים
השבועיים גם בקו דברי אמת ואמונה
בשלוחה 3

ארץ ישראל - 5265 * (או -02)
(5011430)

ארה"ב 518-329-9186

אירופה 44-3303-9004-84

בשלוחה ייעודית זו מופיעים גם שאר
שיעורי הרב שליט"א בספרי פרי הארץ,
תומר דבורה, שער היחוד והאמונה,
ושיעורים נוספים למועדים ונושאים
שונים

עימוד ועיצוב:
"ואנהו"

05331.05646

ברכת מזל טוב שלוחה

לידידנו עושה ומעשה לכל דבר שבקדושה
לבו פתוח לכל במאור פנים ולב חפץ לתורה וחסד
הרה"ח ר' שאול יחיאל מרגליות שליט"א
לרגל יום שמחת ליבו בבוא בנו היקר כמור אפרים זלמן נ"י
בעול תורה ומצוות
יזכו לגדלו לתורה חופה ומעשים טובים ברוב נחת
דקדושה
מתוך שפע הרחבה ושמחה לרוב עד בלי די

כברכת ידידך המברך בברכת כהן
יהודה זאב [וועלוועל] הכהן כהנשטאם

ברכת מזל טוב שלוחה

לידידנו תומך תורה ואוהב תורה רודף צדקה וחסד
הרה"ח ר' יעקב יוסף לב שליט"א
מעמודי קהילתנו בארה"ב ובאה"ק
לרגל נישואי בנו שיחי' בשעטו"מ
יזכו להקים בית נאמן בישראל מתוך נחת והרחבה לדורות
ישרים ומבורכים
המברכים
מתפללי ביהח"ס זכרון אברהם 55

תוכן הענינים

המדות הם לבושים	ג
'זכר ונקבה בדאס' - משפיע ומקבל שבכל נברא	ז
משפיע ומקבל שבבזא יתברך	ז
'בן חכם ישמח אב' - 'בחכמה איתברידו'	ז
הקב"ה משפיע ואח"כ מקבל והנברא להיפך	ט
בחכמה משפיע ומקבל בבת אחת משא"כ בשאר הספירות	י
בני ישראל צדיכים לדבוק במידת החכמה ולהיות משפיעים ומקבלים בבת אחת	יא
חשיבות לימוד עניינים גבוהים בעבודת ה' כהכנה לביאת המשיח	יב

השיעורים נמסרים מידי מוצאי שבת לתלמידי ישיבה גדולה 'פני מנחם'
בספה"ק תורת המגיד למגיד ממעזריטש זיע"א על הפרשה הבאה של
אותו שבוע.

מערכת 'דבר אמת' שוקדת מיד על תימלול כתיבת ועריכת השיעור,
הדפסתו והפצתו לקראת שבת.

בשל המהירות הנדרשת ייתכן ולא היה סיפק לערוך להגיה ולבקד את
הדברים כל צרכם בדקדוקי לשון כדאי לעניינים עמוקים שכאלה,
ושגיאות מי יבין

טעמו ודאו כי טוב ה'

הצטרפו גם אתם למבקשי ה' בלימוד השבועי בספה"ק אשר הפליגו
הקדמונים במעלתו וכוח השפעתו לטעת אמונה וידאה. השיעורים
נשלחים ומתפרסמים מידי שבוע גם במערכות התודניות קול הלשון /
בינינו ועוד

קריאה של חיבה למתנדבים בעם ליקח חבל ושותפות בהוצאות
השבועיות הנכבדות
-ניתן לקחת שבוע מסויים לרגל שמחה או יא"צ וכיו"ב-

בברכה
מערכת דבר אמת

שיעור בתורת המגיד - פרשת ויצא

משפיע ומקבל בחיי האדם - ובעבודת הבירורים

המדות הם לבושים

'ותקרא את שמו גר' (ל, יא). הענין דאיתא כתוב בפסוק (דברים יג, ה) **'ובו תדבקון'**, והדרך לידבק בו יתברך מבואר בחז"ל הדבק במדותיו (סוטה יד ב), שיש לו לאדם להדבק במדותיו של השי"ת, מה הוא חנון אף אתה היה חנון מה הוא רחום אף אתה היה רחום. ורצונו לומר מדה נקרא לבוש, וכדברי הרמ"ק המובאים בספר חרדים (ידעם הצורא פ"ה) **'המדות הם לבושים'**, ובפתח אליהו מכנה את העשר ספירות בשם **'תקונין'** ומבואר בתניא שזהו עשרה לבושים, והוא על דרך **'ולבש הכהן מרו בד' (ויקרא ו, ג)**.

ומבואר ענין זה במאור עינים (ליקוטים ד"ה שמונה) בענין שמונה בגדים שהכהן גדול לובש ומשמש, וז"ל **'מדות נקראים לבושים'**, כמו הלבוש המכסה על העצמיות, כן המדות הם לבושים לו יתברך לעצמות חיותו, כי העצם לא ישתנה רק נתלבש במדות, עכ"ל. האדם המתלבש בלבוש מסוים נראה בצורה מסוימת, וכאשר הוא משנה לבושו הוא נראה אחרת לגמרי, כמו כן את עצמיותו יתברך אין ביכולת לראות, כי לא יראני האדם וחי', אלא שהלביש את עצמו כביכול במידות שבהם מנהיג העולם, הוד והדר לבשת', כאשר מתלבש במידת החסד

מנהיג את העולם בחסד, וכאשר מתלבש במידת הדין יש דין בעולם וכו'.

ובנמרא (שנת קה:) מבואר שהאמוראים היו שוברים כלים שבורים ושאר פעולות כדי להטיל אימה על אנשי ביתם, שלא כעסו באמת, ולכן לא היה זה שובר כלים בחמתו, אלא עשו כן אף שלא כעסו כדי שייראה כאילו הם כועסים. באופנים אלו מובן לכל שרק היו נראים ככועסים אבל הם עצמם לא כעסו כלל, הם היו רק בלבוש של כעס - שייראה כלפי חוץ שהם כועסים. והאמת שכמו כן גם כאשר האדם באמת כועס זה גם כן רק לבושו ולא עצמיותו, ואינו שונה עצם מדת כעסו מהתוצאות הנלוות לכך המראות שהוא כועס, צעקו אדמומיתו וכו', שהכל נכלל בלבוש בלבד, שהרי אם יתבשר בבשורה טובה ונפלאה באמצע שעת כעסו ישתנה מיד וישמח, נמצא שהכעס רק מלביש את האדם ואינו עצמיותו.

והמעם שהספירות מכונים בשם מדה, הוא משום שמדה זה גבול, ולבוש הוא גם כן גבול, כשאדם רוצה להתנהג במידת החסד יש לזה צורה מסוימת מוגבלת, מחייך נותן ומחלק, וכאשר הוא במידת הגבורה הוא מוגבל לצורה של מדה זו, כועס צועק וכו', כל מדה מגבילה את האדם 'עד כאן תבוא',

הם רק לשבר את האוזן. ואף על פי כן ראו חכמת לשונם איך דקדקו אפילו בדברים שהם לשבר האוזן דברו להרחיק הגשמית בכל מה דאפשר, ולא אמרו כאדם שתופס את חבריו סתם, אבל שתופס את חבריו בבגדו, ורצונם בזה כי הבגדים שאדם לובש מורים על מה שבלבו, כי אם הוא שעת חדוה ושמחה לובש בגדי חופש, ואם הוא שעת צער ואבל לובש שחורים בגדי אבל וחוגר שק, ואם הוא שעת מלחמה לובש בגדי נקם חרב וחנית. [וכפי שכתבנו מי שפורק עול בראשית דרכו הוא מבטא זאת ומראה זאת לסובבים אותו, על ידי שמוריד ממלבושיו הקודמים ומתחיל להתלבש במלבושים אחרים]. כך הקדוש ברוך הוא בו אין שום שינוי, אבל השינוי הוא כביכול במדותיו שהוא משתמש בהם, הכל לפי המקבלים משתנין המדות, ואם הוא שעת רצון שבריותיו עושים רצונו ומעשיהם עולים לריח ניחוח לפניו, לובש בגדי רצון וחסד 'לבושה כתלג חיור' (דניאל ג, ט), ואם ח"ו הבריות מכעיסים לפניו במעשים רעים והוא שעת הזעם, לובש כביכול בגדים המורים על מדת הדין ועל הרוגז, 'מדוע אדום ללבושך' (ישעיה סג, ג), וכל זה לשבר האוזן, ומדותיו מכונים בשם לבושי. ואין לך שעת זעם כשעת העגל ואז כביכול נשתמש במדת הדין בגדי נקם, ומשה רבינו לא הניח האף והחמה שהמה שלוחי מדת הדין לצאת פן ח"ו יהיה כליון בישראל. וזה שאמרו שתפסו משה להקב"ה כאדם שתופס חבריו בבגדו, כך משה תפס בבגדי נקם,

בהנהגת העולם לכל דבר יש לבוש מסוים השונה מלבושי שאר המידות.

ועל דרך העבודה, מבואר בביאור הגר"א לשיר השירים על דברי הגמרא (שנ"ק קיד.) איזהו תלמיד חכם וכו' זה המקפיד על חלוקו להופכו, היינו שיודע להפוך את מדותיו, כאשר מתגבר על האדם מדת הכעס הוא צריך לכבוש מדה זו ולהפכה למדת החסד, ועי"ז לשנות מדותיו. וכבר מבואר כן בדברי המאירי (ס' וז"ל: 'ובכלל ענין זה שלא תמצא בו שום מדה מגונה, שהמדות מושאלות בלשון בגדים כמו שידעת, וחסרון מדה אחת בין שאר מדותיו הרי הוא ככתם בבגד, וכמו שהכתמים רישומן ניכר בבגדים הדקים והנכבדים יותר מן הגסים, כך מדה מגונה אצל החכם מגונה ביותר, ולא יקל בעצמו לשום מדה מגונה ואפי' נעשית בצניעות ויבוש מנפשו במקום שאין שם בשת אחרים, ודרך צחות אמרו איזהו ת"ח שנחזיר לו אבידה בטביעות העין זה המקפיד על חלוקו להפכו, כלומר אפי' חלוקו שאינו נראה לבריות אם לבשו שלא כתקנו מקפיד עליו עד שיהפכו, עכ"ל.

ובגמרא (נרכות לז.) אמר רבי אבהו אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שתפסו משה להקדוש ברוך הוא [אחר חטא העגל] כאדם שהוא תופס את חבריו בבגדו, ואמר לפניו רבונו של עולם, אין אני מניחך עד שתמחול ותסלח להם, ובצל"ח (ס' כתב, וז"ל: 'הנה דברים הללו

קודם בריאת העולם, אבל לעין המוחש השפל אשר בל יוכל להשיג שום רוחניי, ומכל שכן כבודו יתברך, הבריאה היא כמו מעטה להמאציל, עד כי 'איש בער לא ידע' (מל"ס נג, ו) 'ונבל יחשוב בלבו אין אלקים' (שם יד, א). ולכן נקרא כללות הבריאה 'בגד'.

והבריאה עדיין לא נגמרה, והניח הבורא יתברך להבחירי, שהוא ישרים אותה והוא יוציאנה לשלמותה, ולכן העיר הבורא אותנו במצות ציצית, ולהורות כי המציאות היא בגד, שמשני צדדיו יש עדיין חוטים שעדיין לא נארגו. ולכן צריך גדיל וענף, והיינו להורות שגם בפעילות שהאדם יעשה בבחירתו בחיים ובטוב ולהלך בדרכי ה', גם בזה עזר ממרום תסעדהו. וכמאמרם (קידושין ג, ב) אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו (אין יכול לו), וגם בזה יהא נארג קצת מהשי"ת ומסיועו האלוקי להתעורר לבא לטהר. ואתה בן אדם הכן לבבך לבלי לכת אחרי העין והלב, ולתת רסן בעד התאוות החומריות ולדבק בהשי"ת, ובכל דבר מחלקי הבריאה יעשה מצוה מקשרת אותך להשי"ת, וכמאמרם בתורת כהנים (פרשת ו, מכלתא דמילואים פרשת א, כג) אין לך דבר שאין בו מצוה למקום. ובזה יפיקו ברכה כל מעינות הטבע על פי ההשגחה האלקית לבלי די, ותצא הבריאה לשלמותה האמיתית כפי כוונת השי"ת, עכ"ל.

והמשל לכך שהמדות נקראים לבוש, למשל כשהאב אוהב את בנו אז מצמצם את שכלו הגדול בשכל הקטנות, לדבר עם בנו הקטן. נמצא כי האהבה שיש להאב עם

והיינו מדת הדין הקשה, ואמר איני מניחך עד שתמחול להם, עכ"ל.

[**ראיתי** מי שמקשה שבכתבי האריז"ל (שער הנסירה שער כ"ט פ"ד) כתב 'ובזה תבין למה אמא עלאה [ספירת הבינה] אתקריאת מדה כי הלא היא המודדת וקוצבת קצבה בז"א [בז' המדות], ומשמע שכל שאר הספירות אינם נקראים מדות. ונראה שאין זו קושיא, שכל הז' מדות נקראים מדה מפני שהם נמדדו ונקצבו ע"י ספירת הבינה, ומחדש האריז"ל שגם ספירת הבינה שהיא כוללת כל המדות, גם כן נקראת בשם מדה מפני שהוא המודדת וקוצבת קצבה לכל המדות].

במשך חכמה (סוף פר' שלח) כתב דברים נפלאים, והם ממש מיסודות תורת החסידות, וז"ל: 'הנה הבריאה בכללה, מצאנו להכתוב שמכנה האצילות הראשונה בשם מלבוש, וזה 'עוטה אור כשלמה' (מל"ס קד, ב), וכן מצאנו במדרש (נלאשית רנ"ג ג, ד) מהיכן נבראת האורה, אמר ליה נתעטף בה הקדוש ברוך הוא כשלמה והבהיק זיו הדרו מסוף העולם ועד סופו, מקרא מלא הוא 'עוטה אור כשלמה', והוא, כמו המלבוש חוצץ ומכסה האדם אשר לא יראה האדם ובשרו רק לבושו, כן להבדיל כביכול, אם כי באמת אין חוצץ ואין מבדיל, וכדאמר הכתוב (נחמיה ט, ו) 'אתה הוא ה' לבדך', ומפרש אימתי אתה לבדך, 'אתה עשית את השמים והארץ' וכו', אף לאחר עשייתך שמים וארץ גם כן יאות לומר כי הבורא יתברך לבדו הוא, וכמו שהיה

אטום, לבנין העולם נצרך ב' כחות אלו יחד. ובמוחש יותר כן הוא באדם ובמין הצומח.

משפיע ומקבל שבבודא יתברך

ובאמת גם הוא יתברך משפיע חיות לכל העולמות ומקבל תענוג מהם, על דרך ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים וכו' (זמ"ג 13), כשבני ישראל עובדים את ה' יש לו תענוג מזה, וכן אי' במדרש (שהש"ר טו ו) 'רעיתי', מהו רעיתי, אמר רבי יונתן מפרנסתי, הן שירעו אותי בשני תמידין בכל יום, והיינו שכנסת ישראל היא המפרנסת את הקב"ה.

והוא דבר פלא, וכי הקב"ה צריך את עבודת בני ישראל, הרי 'כל הנמצאים צריכין לו והוא ברוך הוא אינו צריך להם ולא לאחד מהם' (רמז"ס הל' יסודי המורה פ"א ה"ג), וכמבואר בשיר היחוד (ליוס ג) 'הכל צריכים לצדקותיך, ואינך צריך לבריותיך'.

ובקדושת לוי (פר' מזריע) כתב, וז"ל: שמעתי ממורי ורבי מורינו דוב בער נשמתו עדן, על מאמר חכמינו ז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, על דרך דאיתא במשלי (י' ב) 'בן חכם ישמח אב', דהיינו במה שאנו עושים מצות ומעשים טובים אזי גורמים תענוג לבורא ברוך הוא, וזהו ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, שהתענוג נקרא פרנסה כביכול, עכ"ל.

וביתר עומק מבאר זאת רבינו (מורה המגיד מהלס קים כג) על הכתוב 'מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו, וז"ל: פירוש זה [בחי'

בנו היא צמצמה את שכלו ונעשה לה לבוש, וכן על דרך זה כל המדות הם לבושים. חכם גדול עושה קולות שחוק לבנו הקטן ורוקד לפניו וכדו', מחמת שהוא מצמצם עצמו עבור בנו הקטן בדברים שאינם שייכים אליו כלל, כמו כן ה' צמצם עצמו בלבושי העולם שבאין ערוך אליו כלל, שהרי אין לו דמות הגוף, בעבורנו.

'זכר ונקבה בראש' - משפיע ומקבל שבכל נברא

ובאמת לא רק המדות נקראים לבושים, אלא גם חכמה נקרא לבוש ומדה לאין סוף ברוך הוא, אף שלגבינו החכמה היא השלימות הנעלית ביותר, לגבי הקב"ה היא רק לבוש. אך החילוק שבין החכמה לשאר המדות הוא זה, כי כל מה שברא הקדוש ברוך הוא לבר ממנו, הוא דבר ונוקבא, על כל בריאת העולם נאמר 'זכר ונקיבה בראש', לא רק על האדם, בדורו של המגיד היה צריך להאמין בכך באמונת חכמים אבל בדורנו זהו דבר ברור ופשוט, כל אחד היודע חכמת הפיזיקה יודע שכל דבר בעולם יש בו ב' כחות חיובי ושלילי, כשם שכח אלקטרוני בנוי מב' כחות מנוגדים - חיובי ושלילי, שבהם צד אחד מביא שפע וצד אחד מחזיר את השפע, ורק על שניהם זה נפעל כח האלקטרוני, כמו כן כל כח התנועה המגנטי שישנו בכל חומר וחומר נובע מב' כחות מנוגדים, שזהו בחי' זכר ונקיבה שיש בכל הבריאה כולה, כאשר מפרידים כחות אלו נוצר חורבן, מכח אחד לבד נהיה פצצת

להשתמט מכך, כי מאחר שהפרנסה דחוקה והעסק מניב רק מעט רווחים, צריך להעמיד לה' את פרנסתו, וכי מהיכן ה' יקח את פרנסתו מישמעאל ועשיו. עכתו"ד.

'בן חכם ישמח אב' - 'בחכמה איתברידו'

ובמנו שבתוב (משלי טו, כ) 'בן חכם ישמח אב', רצונו לומר כשאנו חכמים יש להקב"ה תענוג מזה. ע"פ פנימיות חכמה היא המבררת, 'בחכמה איתברירו', דהנה בגוף האדם ישנם ב' בירורים כלליים, א' מאכל מתברר במעי האדם, שפנימיות המאכל נעשה דם הנותן כח וחיות לגוף ואילו חיצוניות המאכל נעשה פסולת היוצא לחוץ, ב' אור הנכנס לנשימה, פנימיותו נותן חיות ונשימה והפסולת יוצאת, אולם האמת היא שישנו בירור ג' שהוא בירור במוח, ובעוד שבירור המאכל והאור נעשה מאליו בלי עבודת ובחירת האדם, בירור המוח נעשה על ידי גיעתנו ועבודתנו ובחירתנו, שהרי האדם כל הזמן רואה ושומע כל מיני דברים, ומוח האדם צובר הרבה ידיעות, וכל אדם מברר ומסנן איזה ידיעות ודברים שראה ושמע הוא צופן בקרבו ואיזה דברים הוא דוחה לחוץ, והעבודה האמתית היא לברר בכל דבר שרואים ושומעים למה עשה ה' ככה ואת השאר לדחות החוצה, למצוא בכל דבר את נקודת החכמה האלוקית, שהרי בכל דבר יש נקודת חכמה כדכתיב 'ה' בחכמה יסד ארץ' 'כולם בחכמה עשית', אלא שצריך לחפשו ולבררו, וזהו עומק המאמר ויחכם שלמה מכל

זאת] מורה על בחי' נוקבא שהיא מקבלת מדכורא, וזה הדבר פליאה נשגבה בעינינו, איך שייך אצל השי"ת שהוא המשפיע החיות לכל הנבראים שיהיה בבחי' מקבל ג"כ, כמו שכתוב (שם סט, לה) 'תנו עוז לאלהים', ואמרו חז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, ומפרש 'זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו', פי' השי"ת עשה זאת למען יהיה לנו גילה ושמחה בעבודה שלנו שמקבל תענוג מאתנו, לכן מצמצם את עצמו כביכול להיות בחי' מקבל'. עכ"ד. והוא על דרך מה שאב נותן לבנו הקטן שיאכיל אותו, כמו כן מחמת אהבת ה' אלינו הוא גרם שיהנה מאתנו, אף שזה נפלאות בעינינו איך יתכן כזאת.

ושמעתי כמדומה בשם הגרש"ד פינקוס ז"ל שביאר זאת, ע"פ משל מאב הסוחב את הסכך ובנו הפעוט בן שלש רוצה לעזור, שהאב משפיל את הסכך עד לגובה יד התינוק שיוכל להחזיק בקצהו, והתינוק מאושר בכך שעזר לאביו, ולאחר מכן עוד משבחים את הילד הקטן כמה הוא עזר בכך שסחב את הסכך.

והבאנו בשיעורי פרי הארץ (קורא 6) את דברי הרה"ק ר' יחזקאל מקוזמיר ז"ל אמר שלרבש"ע יש עסק גדול, ובדורות הקדמונים עסק זה הניב הרבה רווחים, אבל בדורות האחרונים יש מזה פרנסה קטנה בלבד, אבל אף על פי כן גם בדורות הללו אל יחשוב האדם מה שווה עבודתי המועטה, כי זהו פרנסתו של הקב"ה, אמנם יש פחות רווחים אבל זה הפרנסה, ואין יכול האדם

צפה לרגלו של משיח, 'ולכאורה יתמה הלא בעינינו ראינו כמה וכמה מלחמות עצומות ועדיין לא בא משיחנו, [אלא] כי כל אחד רוצה להגדיל יותר כבוד מלכותו, אזי נשים אל לבינו, אם מלך בשר ודם שמלכותו קטנה מאד ואינו יודע קיצו ואינו בטוח שינצח את חבירו הוא משים נפשו בכפו כדי להגדיל מלכותו, מכל שכן המלך הגדול והנורא מלך מלכי המלכים הקב"ה יתברך שמו, אשר לו לבדו יאתה המלוכה וכו' מכל שכן שראוי ונכון להסב לו לבדו המלוכה. ומוסיף שיש 'בזה דבר פנימי יותר, כי בראותנו מלכיות מתגרין ורוצים להגדיל מלכותם, נבין שאז העת עת רצון למדת מלכות, ורוצה שיהיה לה עליה כביכול, ולכן נתראה למטה אפילו במדת מלכות של אומות העולם, ולכן עלינו להכין עצמינו בעת רצון הזאת ולעשות תשובה שלימה, וז"ש אם ראית שהמלכיות מתגרין תצפי כו', ר"ל תצפה ותבקש מהשי"ת ב"ה על זה ותעשה תשובה שלימה על זה. עכ"ל. שלא רק שניתן ללמוד מזה קל וחומר, אלא בהיפך, מחמת שהוא עת הרחבת והגדלת מלכות שמים לכן משתלשל מזה גם בגשמיות שמלכי האומות רוצים גם להתגדל.

ובאופן פשוט יותר, הוא מה שאמר הר"ר שרגא פייבל מנדלוביץ ז"ל על הכתוב (מהל"ס קד, כא) 'הכפירים שואגים לטרף ולבקש מק-ל אכלם', שכאשר אנו רואים ארי שואג אנו רואים שהוא רעב למאכל, אבל דוד המלך ראה בכך שהוא מבקש מה' אכלו, זהו דוגמא לראיית נקודת החכמה שבדבר.

האדם אפילו מן השוטים, ולכאורה כל מי שהוא חכם בדרגא הפחותה ביותר היא כבר יותר חכם משוטה, אלא הכוונה ששלמה המלך מצא את נקודת החכמה הגנוזה בהעלם גדול בתוך השוטה, וזהו איזהו חכם הלומד מכל אדם, שהרי בכל אדם מוכרח להיות איזשהו נקודת חכמה, איזשהו מכוון אלוקי, שאם לא כן לא היה נברא בכלל, והחכם יודע למצוא חכמה זו בכל אדם ובכל דבר. וזהו ענין בחכמה איתברירו, שע"י החכמה מבררים נקודה הטובה שבכל דבר.

ובכמה טיפשות היא לקחת את כח החכמה עצמו ולהשתמש עמו לענייני עולם הזה, לשמוע חדשות ו"לברר" מה דעתי בנידון האם נצרך לעשות כך או כך, זה ממש כמו לקחת מכונה יקרה ולהשתמש עמה זה להיפך תכליתה, במקום ההתעסקות בזה יש לברר את הבירור האמתי מה רצון ה' בעשותו זאת. וכמו כן הלוקח את חכמתו ושכלו ומנצל זאת למצוא מתכון משובח יותר למאכלים, הרי הוא מכניס את נקודת החכמה באוכל, והוא ירידה גדולה, ועד"ז הכנסת נקודת החכמה בממון ובמלחמה וכדו'.

ודוגמא לדבר לברר החכמה האלוקית שבכל דבר, להסתכל על דברים כפי שהם בשורשם, הוא ממה שהבאנו לפני שנתיים בתחילת מלחמת רוסיה ואוקראינה את דברי הרה"ק ר' שלמה לאצקער זי"ע בבדברות שלמה (פר' פקודי) שאמר על מלחמת רוסיה ואוקראינה שהיתה בזמנו, על דברי חז"ל (נר"י מז ד) 'אם ראית מלכיות מתגרות אלו באלו

וכמבואר בשפת אמת (וישלים תל"ג וצ"מ, ע' להלן), והנבראים הם להיפך, כי מתחילה הם מקבלים חיות ממנו יתברך, ואח"כ משפיעים תענוג ושמחה לו יתברך. וזהו בת תחילה סימן יפה לבנים (צ"צ קמ"א ב) בלבד, ולא לו יתברך, אצל בני ישראל בחי' בת הוא תחילה אבל לא אצלו יתברך, דבחינת בת הוא בחי' נוקבא בחי' מקבל, וגם בת הוא מלשון מדה ככתוב (מלכים א' ו, טו) 'אלפים בת יכיל' שהוא כלי בר מדה, ואצל הבנים 'בת תחילה' בחינת מקבל מקודם זהו 'סימן יפה', אבל אצלו יתברך אין זה כך אלא בחינת משפיע מקודם.

ובן כל המדות, לא רק החכמה אלא כן הוא בכל המידות, בתחילה הם מקבלים, ואחר כך הם משפיעים למה שלמטה מהם, ואז עושים תענוג למעלה. בתחילה האדם מקבל כח אהבה ואזי הוא מחזיר את כח זה לה', לאהבת ה', ועד"ז ביראה ובשאר מדות שמקבל יש לו להפוך זאת ממקבל למשפיע, את המידות שקיבל מה' הוא צריך לתת בחזרה לה'.

וגם זה נכלל בסוד 'בת תחילה סימן יפה לבנים' [באופן אחר מהנ"ל], כמבואר בדגל מחנה אפרים (פר' חיי שרה) על דברי הגמ' (צ"צ ט"ו:) בת היה לו לאברהם אבינו ובכל שמה (צ"א צמ"א ט"ו ב), דאיתא בכתבי הקודש של הגאון מו"ה יעקב יוסף הכהן [בעל התולדות יעקב יוסף] בשם מהר"ן ז"ל על מאמר חז"ל בת תחילה סימן יפה לבנים, דבחינת בת היא כשלא השיג עדיין שום השגה רק מתאוה

ומבאר רבינו (תורת המגיד זרכות) כל דבר יכול לידע מאיזה שורש הוא על ידי החוש שהוא מרגיש אותו וכו', ישראל נקראים בנים ע"ד 'קודש ישראל לה' ראשית' (ירמיה ג, ג), 'קדש לי כל בכור' (שמות יג, ג), ישראל יש להם עלייה במחשבה, ואומות העולם נקראים בנות, על דרך 'בנות ירושלים' (ספ"ט ג, ז), והבנות יזונו (צ"צ קלט ב), שאין להם עיקר ירושה רק מזון, [לבני ישראל יש את עצם החיות, כענין ירושה, שהם יודעים למצוא נקודת החכמה שבכל דבר, שביכולתם לחפש בגניזו דמלכא, משא"כ אומות העולם מקבלים חיות בשביל לחיות ולא בשביל התכלית שבכך], וזהו 'אור זרוע לצדיק' (מסליס, טו, ב), שהוא אינו יכול לעשות פעולה כי אם ע"י חכמה, ואין לך דבר שאין בו חכמה, בחכמה אתברירו, 'ה' בחכמה יסד ארץ' (משלי ג, ט), פי' הקדוש ברוך הוא בחכמה, ועל ידי כן שורה בארציות, עכ"ל. וכשם שבגשמיות בראות האב שבנו מבין חכמה גנוזה היא מתמלא תענוג, כמו"כ ה' יתברך מקבל תענוג מכך שאנו מוצאים את החכמה הפנימית הגנוזה בכל דבר.

הקב"ה משפיע ואח"כ מקבל והנברא להיפך

אך החילוק שבין הקדוש ברוך הוא לנבראים הוא זה, כי הקדוש ברוך הוא הוא בתחילה הוא בחי' דבר, כי משפיע חיות וחכמה לכל העולמות, ואחר כך הוא בחי' נוקבא שהוא מקבל תענוג מהם, והוא ענין הפנימי של חזרה שליחות אצל הבעלים

ה' נותן לאדם כוס מים והאדם צריך לשתותם לשם שמים ובזה נותן תענוג לה'. וזהו יחוד קוב"ה ושכינתיה, ואזי ההשפעה חוזרת לעולם ושוב הוא צריך לעלות ההשפעה לה', וחוזר חלילה. וכן הוא גם בעשיית המצוות, וכדברי השפת אמת שה' נותן לאדם כח לעשות מצוה וצריך לדעת אחרי שעושה את המצוה שהכל בכח ה' ולא בכוחו, ואזי חזרה שליחות אצל הבעלים. אבל אם האדם מרגיש שהוא העושה, בזה הוא כורת את ההשפעה ממקורה, והיא היפך יחוד קוב"ה ושכינתיה, ואזי נפסק ההשפעה רח"ל. והוא בקשת 'והסיר שטן מלפנינו ומאחרינו' שמבקשים להסיר השטן המונע מעשיית המצוה, ולהסיר את השטן הבא לאחר עשיית המצוה שכוחי ועוצם ידי עשה את המצוה, ולהחזיר השליחות לבעלים.

בחכמה משפיע ומקבל בבת אחת משא"כ בשאר הספירות

והחילוק בין חכמה לשאר המדות, כי שאר המדות לפי שהם בזמן, אין מקבלים ומשפיעים בפעם אחת, מה שאין בן החכמה שהוא חומר הראשון, שהוא פושט הצורה ולובש, דהיינו שאינה עומדת על מקום אחד ותמיד בלי הפסק נותנת למה שלמטה ממנה ומקבלת שפע ממה שלמעלה ממנה בלי הפסק כהרף עין בלי זמן, ואין יכולים לעמוד עליה.

ויובן ע"פ המשל שמבאר רבינו להלן ממחשבת האדם, אנו חושבים כל

להשיג זהו בחינת נוקבא, וכשמשגיג איזה השגה נקרא בחינת בן ודכר, וצריך בכל מדריגה ומדריגה שהוא בא לה, צריך לידע וליתן לב שעדיין הוא בחינת בת ונוקבא שלא השיג עדיין כלום, כי ה' יתברך אין סוף ברוך הוא ועבודתו אין סוף, ואז יכול לילך ממדריגה למדריגה במעלות רמות, וזהו שמרמז בת תחילה כשהוא בתחילה בחינת בת כנ"ל שהיא בחינת נוקבא אז סימן יפה לבנים היינו שילך ממדריגה למדריגה וישיג השגה בחינת בנים עד כאן ודברי פי חכם חזן. ולפי דברי קדשו יש לומר וכו' בת היה לו [לאברהם אבינו], אפילו שבא למדריגה גדולה לא היה אצלו רק בחינת בת שהיא נוקבא וצריך להשיג יותר ויותר, שהיה במדריגה יותר גדולה היה מתאוה להשיג יותר והבין שצריך להשיג יותר ויותר, עכ"ל.

ידוע יסוד תורת בעל הסולם שאדם צריך להיהפך ממקבל למשפיע, האדם נברא המקבל הגדול ביותר, הוא אינו יכול לעשות מאומה מעצמו, לכל דבר הוא צריך לקבל עזר וסיוע, והוא צריך להפוך עצמו ממקבל גמור למשפיע גמור, והוא עבודה קשה שהאדם צריך להפוך את עצמו, ובתחילה כשמשפיע הוא עושה זאת גם כן על מנת לקבל, בכל דבר האדם מחפש מה יש לו מזה ומה הריווח האישי שלו, אבל האדם צריך להיות משפיע שלם. והאמת שהאדם צריך להיות משפיע שלם לא עבור עצמו כלל וכלל, אלא את זה גופא לעשות לשם שמים, לעשות את כל הפעולות לשם שמים, וכגון בשתיית כוס מים,

האדם אינו יכול לתפוס את מחשבה בעצמה, אלא רק הפועל יוצא ממנה, המחשבה עצמה היא הדבר היחיד שלמעלה ממקום הזמן ולכן שם יכול להיות משפיע ומקבל בבת אחת.

בני ישראל צריכים לדבוק במידת החכמה ולהיות משפיעים ומקבלים בבת אחת

והנה ישראל נקרא קודש, כמו שכתוב (ירמיה ג, א) 'קודש ישראל ראשית', צריכין תמיד להיות דבקים במדה זו, וזהו עני המתפרנס מן הצדקה צריך ליתן צדקה (גיטין ז, ב), כלומר שגם העני המקבל צריך להיות משפיע, והיינו שיהיו תמיד משפיעים ומקבלים בפעם אחת כמו מדה זו.

בתומר דבורה (פ"א) מבאר 'היאך ירגיל האדם עצמו במדת החכמה', ש'אל החכמה שני פנים, הפן העליון, הפונה אל הכתר, ואין אותם הפנים מסתכלים למטה אלא מקבלים מלמעלה, הפן השני התחתון, הפונה למטה להשגיח בספירות שהיא מתפשטת בחכמתה אליהם. כך יהיה אל האדם שני פנים, הפן הראשון הוא התבודדותו בקונו כדי להוסיף בחכמה ולתקנה, השני ללמד בני אדם מאותה חכמה שהקב"ה השפיע עליו, עכ"ל.

אולם רבינו אינו מסתפק בכך, אלא שצריך לידבק במדת החכמה להיות משפיע ומקבל בבת אחת, והוא עבודה גבוהה מאד, והיא רק כאשר כל קבלת האדם הוא אך ורק כדי להיות צינור להעביר את דבר ה' הלאה,

מחשבותינו על ידי אותיות, אבל המחשבה אינה האותיות עצמם, שהרי ניתן לחשוב אותה מחשבה באותיות אחרים, וילד קטן רעב בוכה ומבקש אוכל לפני שיש לו כלל תיבות ואותיות מאכל, אלא שאנו אחר שיש לנו כבר אותיות איננו יכולים להפשיט המחשבה מאותיות, אבל אף על פי כן המחשבה מתלבשת ומתפשטת באותיות בכל עת גם אצלנו, שאין המחשבה מוגדרת באותיות מסוימים דווקא. זהו הפירוש שהחכמה פושט הצורה ולובש בכל עת. והוא סוד מה שהחכמה הוא החומר היולי כמבואר בראב"ד (ספר יצירה פ"ב) וברמב"ן, שהוא החומר השורשי של כל הבריאה שיכול להתלבש בכל אופני כל הנבראים, וכל המשך ההשתלשלות הוא אך ורק איך לצייר את היולי, וניתן להבין זאת מה-"די. אן. הי." שישנו בכל דבר והוא העצם של כל דבר. ולכן רק החכמה הוא פושט צורה ולובש ברגע אחד, משא"כ כל הכוחות מתחת לחכמה כבר מוגדרים ומצוירים בגדר מסוים ושייכים לבחי' הזמן ואינם משפיעים ומקבלים בבת אחת, דכשם שאי אפשר גם למזוג לתוך כוס וגם לשפוך מהכוס בבת אחת כמו כן הוא בכל הדברים שתחת ממשלת הזמן.

למשל אותיות המחשבה נובעים תמיד מקדמות השכל, דהיינו חכמה בלי הפסק, וכל רגע באות אותיות אחרות מקדמות השכל, מה שהוא פושטם ונותנם למחשבה, ולובש אחרות, ונותנם בלי הפסק, ועליה עצמה אינם יכולים לעמוד,

ומקבל בבת אחת בלי שום פירוד ביניהם, אולם ראשית העבודה היא להתחיל לאכול לשם שמים שבזה משפיעים משהו ועי"ז מקבלים שפע נעלה יותר ואזי יכולים להשפיע זאת באופן נעלה יותר, והוא גלגל המתגלגל, עד שזוכים לבוא לבחי' משפיע ומקבל בבת אחת, מהקבלה מיניה וביה משפיעים. וכאשר זוכים לכך אזי פותרים את רוב הניסיונות הבאים על האדם, שהם באים מחמת שהאדם נוטל חלק לעצמו ואזי יש לו כח החלטה מה לעשות עם חלקו, אבל כאשר זוכה האדם ואין לו כלל חלק קבלה הנפרד מהשפעה, שיש חיבור בתכלית בין עליון לתחתון, בין המשפיע למקבל, נעשה כל הזמן יחוד קוב"ה ושכינתיה, וחלק הקבלה אינו נפרד מחלק ההשפעה, ילכו מחיל אל חיל, הכל בתכלית הביטול מבלי נגיעות עצמיות, וכך נחיה לעתיד לבוא כאשר 'ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים', במהרה בימינו אמן.

*

חשיבות לימוד עניינים גבוהים בעבודת ה' כהכנה לביאת המשיח

צריך לדעת שיום יבוא בקרוב ונחיה עניינים אלו בפשטות, נחיה משפיע ומקבל בבת אחת, נחיה את ה' בלי שום עצמיות אישית, וע"י לימוד עניינים אלו אנו נעשים שותפים לכך, הבעל התניא אומר שאמנם לעתיד לבוא כתיב שלא ילמדו איש את רעהו, אבל הערב רב שלא למדו הסוגיות יצטרכו

שהשפע כלל לא ייעצר אצלו, והיא עבודה קשה שבמקדש שהאדם יהיה בביטול בתכלית בלי שום עצמיות לעצמו, ולכך בעי' להיות בבחי' קודש, להיות מרוממים, ובאופן זה ישראל בבחי' מפרנסים לאביהם שבשמים בכל עת גם בשעה שהם מקבלים, ואזי השפע הוא שפע תמידי, ומקבל ומשפיע בבת אחת.

וזה היה באמת כוונת לאה. אמנם כתיב (לקמן ל. ט) 'ותרא לאה כי עמדה מלדת', שאין השפעה, והיתה צריכה לקשר עצמה למדה זו, מה עשתה, איך קשרה עצמה למדה זו שנותנים ומשפיעים יחד, נתנה שפחתה לבעלה, ובאמת השפחה מקבלת מגבירתה תמיד, וכאן היתה לאה משפעת לשפחתה ומקבלת תענוג ממנה בפעם אחת, כשנולד הבן הזה 'ותקרא שמו גר', רצונו לומר גומל דלים, דהיינו שהיא גומלת בצד אחד דהיינו משפעת, ובחי' דל"ת בצד אחר שהוא רוצה לקבל תענוג, דל רוצה לקבל, ודלות היא בחי' מלכות, וזהו נקרא מזל על דרך (נמדבר כד, ז) 'יזל מים מדליו', כי המדה הזאת נומלת תמיד.

והנוגע למעשה מהנ"ל, שהאדם צריך להשפיע לסביבתו, וצריך גם כן לקבל, הן את חיותו והוייתו וקיומו מה', והן כל מיני קבלות ע"י שלוחי ה', והאדם כסדר הוא גם משפיע וגם מקבל, וצריך האדם להתעסק כמה שיותר בחלק ההשפעה וכמה שפחות בחלק הקבלה, לתת לביתו לבניו ולתלמידיו ולאנשים שסביבתו, ובמדרגה הגבוהה שאלה צריך לשאוף אזי משפיע

מרגישים שזה מה שמשקיט את רעבונם.

למדנו בפרי הארץ, וכתוב כן בעוד ספרי קודש, שכאשר נפרדת הנשמה מן הגוף היא אינה יודעת איך לילך ולעלות, ואין מי שמסייע לה, ורק התורה והמצוות ועבודתה את ה' בהאי עלמא מלמדה בזמן ההוא איך לעבוד את ה'. ואין זה תימה איך הלימוד בעולם הזה הגשמי מלמד את הנשמה לילך בעולמות הרוחניים, וכפי הידוע כיום בחכמת המחקר שזחילה מסייעת ללימוד הגמרא, וילד שלא זחל יתקשה בלימוד הגמרא, והטעם שבזחילה צריך הילד לחבר ארבע דברים יחד, ב' הידים וב' הרגלים, ובזה גופא צריך לזחול ולהזיז יד ימין ורגל שמאל ולאחר מכן יד שמאל ורגל ימין, ועשיית פעולה מורכבת מרגילה אותו לעשות ולחשוב דברים מורכבים, ולכן זה מסייע ללימוד הגמרא המורכב מכמה וכמה שלבים. ועד"ז בניית והרכבת "לגו" מסייעת להבנה מטעם הנ"ל. ועד"ז הלימוד בהאי עלמא הוא מה שמלמד את האדם בעולמות הרוחניים ואף לעתיד לבוא.

וה' יתברך יעזור שנזכה לבוא במהרה לזמן שיתגלה בשלימות תכלית העולם, ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, שכל העולם יהיה מלא בידיעת ה', בכל מקום ובכל פינה, וכל השותפים לרעב הזה של לשמוע את דבר ה' יתקיים בהם נגילה ונשמחה בו, במהרה בימינו אמן.

ללמוד לעתיד לבוא, וכאשר כולם כבר יתעלו ממדרגה למדרגה הם עדיין יצטרכו להשלים הלימוד. צריך כבר היום ללמוד על זאת, ולהתקדם בעבודה זו, להתחיל לכל הפחות לעשות הכל לשם שמים, וזהו ההכנה האמתית ל'ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים'.

במדרש (פר' מולדות) מבואר שהרעב מתגלגל בעולם, ולכאן הרי מבואר שהיה עשרה פעמים רעב בעולם, בזמן אדם הראשון בזמן אברהם אבינו וכו' ופעם האחרונה יהיה לפני ביאת המשיח 'הנה ימים באים נאם ה' אלקים והשלחתי רעב בארץ, לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי ה' (עמוס ח יא), וא"כ מהו רעב המתגלגל בעולם, וי"ל שלא יהיה בבת אחת לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה', אלא יהיה רעב, אנשים יחפשו דבר מה ולא ידעו מה, ובתחילה יחשבו שמחפשים לחם ויתייגעו למצאו, אבל גם אחר שיהיה להם לחם הם יגלו שעדיין הם רעבים, ויחפשו את המים וגם אז יגלו שלא זהו צמאונם, עד שיגלו ש'כי אם לשמוע את דבר ה'', רק זה מה שמשביע את רעבונם ומרווה את צמאונם. זהו רעב המתגלגל בעולם. וכיום אנו רואים כמה בני אדם צמאים לשמוע איזשהו דבר שיעורר אותם, אין אדם מת וחצי תאוותו בידו בכל תאוות העולם, אבל ברעב לשמוע את דבר ה', כל דבר התעוררות שהם שומעים הם

בשורה טובה תדשן עצם

לשאלת רבים ניתן למצוא כל השיעורים בספה"ק תורת המגיד בשלוחה
ייעודית בקו דברי אמת ואמונה - שלוחה 3

בשלוחה זו ניתן לשמוע גם את סדרות השיעורים בספרי פרי האדן,
תומד דבורה, שער היחוד והאמונה, ודרך ה', שיעורי שפת אמת
השבועיים על פרה"ש בלה"ק וביידיש, דרשות בנושאים שונים ועל
מועדי השנה, וכן הדרשות הנאמרים מידי שבוע ביש"ק 'פני מנחם'
לעמלי תורה.

ארץ ישראל - 5265 * (או 02-5011430).

ארה"ב - 518-329-9186

אירופה - 44-3303-9004-84

שמעו ותחי נפשכם

